

Visienota Programma Cultuurcentrum 't Schaliken 2021-2025

1. Inleiding

De werkgroep “programmavisie” van het beheersorgaan boog zich in 2020 over een hernieuwde visie voor cultuurcentrum 't Schaliken. Tijdens het overleg op donderdag 13 februari 2020 heeft de werkgroep kennisgenomen van de huidige werking van het cultuurcentrum (zie visie 2014-2020). De programmatoeren verduidelijkten op dit overleg de missie en de visie (terug te vinden op <https://schaliken.be/over-ons>) en de werking van het cultuurcentrum.

Ook het financiële luik met de verschillende budgetten werd toegelicht. Hierdoor kregen de leden van de werkgroep een zicht over de historiek van de werking en programmakeuzes die in het verleden zijn gemaakt. Daarnaast werden de accenten tot het cultuurbeleid in het bestuursakkoord meegegeven. Op basis van deze informatie formuleerde de werkgroep een advies over de toekomstvisie van het cultuurcentrum.

De werkgroep heeft het advies van het beheersorgaan uit de vorige legislatuur gebruikt als basisdocument, aangevuld met zijn eigen inzichten, vaststellingen, meningen, kennis, ...

Het advies van de werkgroep keurde het beheersorgaan goed op de vergadering van 30 november 2020.

2. Uitgangspunten

Het beheersorgaan heeft een aantal principes geformuleerd waar het cultuurcentrum moet op inzetten. Bij het samenstellen van het seizoenprogramma moet er steeds aandacht zijn voor deze uitgangspunten. De concrete acties en accenten worden jaarlijks bepaald rekening houdend met de tendensen, evolutie en opportuniteiten binnen de cultuursector. Daarnaast moet er ook steeds aandacht zijn voor de werkingsbudgetten en de werkplanning van elke medewerker van de dienst cultuur en toerisme.

1) Algemeen programma-aanbod

Vanaf de opening in 2007 werkt het cultuurcentrum nauw aan zijn driedelige, decretale opdracht: **cultuurspreiding, cultuurparticipatie en cultuurbeleving**. Het beheersorgaan vindt het belangrijk dat hier blijvende aandacht aan wordt geschonken in de algemene werking en binnen het programma-aanbod.

Het cultuurcentrum heeft een sterke reputatie wat betreft zijn **seizoenprogramma**. De toeschouwers hebben vertrouwen in de keuzes van de programmatoeren. Het beheersorgaan geeft de opdracht aan de programmatoeren om jaarlijks een breed en divers aanbod samen te stellen met aandacht voor de populaire en minder populaire voorstellingen en vernieuwende producties. Zowel gevestigde waarden

als opkomend talent moeten een plaats krijgen. Eveneens lokale en regionale artiesten moeten aan bod komen.

Ook moet er in het programma ruimte zijn voor artistieke, kunstzinnige, maatschappelijk relevante producties en creaties. Het eigen aanbod moet afgestemd zijn op het aanbod van externe partners en huurders van de schouwburg. Met al deze sterke partners is het nodig om banden te smeden. Het beheersorgaan vraagt extra aandacht te hebben voor **cross-overprojecten** en dit in zijn brede vorm. Het ziet dit zelfs als een extra pijler. Er moeten projecten gecreëerd worden over verschillende sectoren, disciplines en beleidsdomeinen heen en met verschillende (lokale en regionale) partners. Een goed voorbeeld hiervan is het project rond kunstverzamelaar en dj Ronald Luyten (2020). Voor deze discipline moeten binnen het voorziene programmabudget middelen voorzien worden, zodat unieke, gemeenschapsvormende projecten gerealiseerd kunnen worden. Er wordt gevraagd om out of the box te denken zodat 't Schaliken zich zo in de regio kan profileren. Deze werkwijze veronderstelt een herschikking van het voorziene budget en vraagt aandacht binnen de werkplanning.

De samenwerking met externe partners in de vorm van **coproducties en projecten** moet per aanvraag onderzocht worden. Projecten en coproducties moeten een meerwaarde bieden, het programma aanvullen en een unieke opportuniteit voor het cultuurcentrum zijn. Ook moet het passen binnen de visie en missie van het cultuurcentrum. Bovendien is het belangrijk dat de uitwerking van de inhoud en het concept steeds in samenspraak gebeurt met het cultuurcentrum. Als aan deze voorwaarden niet is voldaan, zal het cultuurcentrum de organisator doorverwijzen naar het reglement 'projectsubsidies'.

Er zijn **twee samenwerkingsvormen mogelijk**:

- 1) met organisaties, gezelschappen, ...: hierdoor kunnen er producties geprogrammeerd worden die aanvullend zijn op het programma van het cultuurcentrum en/of die misschien financieel niet haalbaar waren.
- 2) met verenigingen, organisaties, vzw's: voor vernieuwende of bestaande projecten.

Met al deze partners moeten we de krachten bundelen en zien hoe we elkaar kunnen versterken. Dit kan op allerlei vlakken: communicatie, kennisoverdracht, ticketing, logistieke en administratieve ondersteuning.

Door de coronacrisis in 2020 komen er ook **andere mogelijkheden en nieuwe kansen** naar boven. Het cultuurcentrum zal de huidige manier van werken kritisch analyseren en aftoetsen aan andere cultuurcentra ('t Pact) en partners. Vanaf seizoen 2022-2023 zal eventueel overgeschakeld worden naar andere manieren van seizoensplanning, start ticketverkoop, communicatie, ... Bijvoorbeeld kan er meer ad hoc geprogrammeerd worden en kunnen witruimte(s) in de agenda gezet worden om korter op de bal te spelen of in te gaan op opportuniteiten die na de seizoensplanning worden aangeboden.

Het cultuurcentrum organiseert regelmatig **locatieprojecten** in zijn eigen infrastructuur, kerken, in openlucht of op bijzondere locaties. Het beheersorgaan geeft het cultuurcentrum de opdracht om hier nog meer aandacht aan te besteden en vraagt om extra producties (avond, zomeraanbod, ...) te programmeren op diverse plaatsen in **Herentals, Noorderwijk en Morkhoven**. Hierbij moet steeds rekening gehouden worden met de financiële en logistieke impact en met de arbeidsintensiteit.

2) Doelgroepenwerking

De huidige maatschappij met een diverse bevolking noopt het cultuurcentrum aan doelgroepenwerking aandacht te schenken. Het beheersorgaan wenst dat diverse doelgroepen,

kansengroepen, jongeren en senioren betrokken worden bij projecten, al dan niet inclusief. Deze doelgroepen vinden minder snel de weg naar het cultuurcentrum, maar moeten meer gestimuleerd en betrokken worden bij het cultuurleven in Herentals.

Het doel moet dan ook zijn om een zo divers mogelijk publiek te bereiken binnen de werking van het cultuurcentrum. Het beheersorgaan vraagt om een uitbreiding van de dagvoorstellingen (seniorenvoorstellingen/Boke Hertals/films) te bekijken op noodzaak en (financiële) haalbaarheid. Om minder mobiele mensen meer aan cultuur te laten doen, wordt gevraagd of het streamen van voorstellingen, naar verschillende locaties, af en toe kan worden ingezet. Aandacht voor jongerenwerking wordt later in dit document besproken.

3) Ondersteuning verenigingen en amateurkunsten

Naast het programmeren van voorstellingen ondersteunt het cultuurcentrum ook verenigingen en stimuleert het de amateurkunsten. Cultuurcentrum 't Schaliken:

- is het aanspreekpunt binnen Herentals voor uiteenlopende vragen over het verenigingsleven, de verhuur van socioculturele infrastructuur, subsidiereglementen, ...
- betreft verenigingen en andere culturele spelers bij allerlei activiteiten, projecten en initiatieven. Dit zorgt voor extra verbinding en gemeenschapsvorming.
- biedt de mogelijkheid om de schouwburg en andere socioculturele infrastructuur van de stad Herentals te huren aan gunstige tarieven. Het cultuurcentrum ziet erop toe dat er voldoende ruimte blijft voor zijn lokale verenigingen. Dit is jaarlijks een moeilijke puzzel. Het beheersorgaan wenst dat het cultuurcentrum zorgt voor een goed en gezond evenwicht tussen alle aanvragen.

4) Financiële middelen

Bij de opmaak van het meerjarenplan 2020-2025 heeft het stadsbestuur al ingespeeld op de vraag van het cultuurcentrum en het vorige beheersorgaan om **extra budget te voorzien voor de werking** van het cultuurcentrum. Dit budget wordt aangewend om aan de stijgende uitkoopsommen en de veeleisende technische inzet per productie te voldoen. Hierdoor kan de kwaliteit van het seizoenprogramma met een performante, technische ondersteuning gegarandeerd blijven.

Het beheersorgaan vraagt om de ambitie van deze visie ook budgettair mee op te nemen in het meerjarenplan 2026-2031 zoals het huidige bestuur nu heeft gedaan. Het beheersorgaan vraagt ook om na te gaan of sponsoring voor producties en/of de werking mogelijk is.

Verder is er sinds de huidige meerjarenplanning **extra budget voor projecten** beschikbaar. Zo kan het cultuurcentrum inspelen op doelgroepenwerking en opportuniteiten en kansen bieden aan lokale creatievelingen.

Dankzij deze budgetten kan het cultuurcentrum zijn opdrachten naar behoren uitvoeren. Zoals het een goede huisvader betaamt, zullen de financiële middelen op een juiste manier worden ingezet en zullen er steeds keuzes gemaakt worden aan wat budgetten worden gegeven en aan wat niet.

5) Valkuilen

Na de opsomming van bovenvermelde uitgangspunten is het van belang om aandacht te hebben voor de valkuilen. Het beheersorgaan is er zich van bewust dat het gevraagde binnen de nieuwe visie **financiële gevolgen** heeft en **arbeidsintensief** is. Er zullen met andere woorden jaarlijks keuzes moeten worden gemaakt zodat het realiseren van alle wensen haalbaar is.

De open vraag wordt gesteld of er een mogelijkheid is tot **uitbreiding van de personeelsbezetting** omdat er extra prioriteiten bijkomen zoals gemeenschapsvormende projecten en samenwerkingsverbanden. Projectmatig werken is arbeidsintensiever dan louter programmeren. Op basis van de huidige personeelsbezetting moeten er prioriteiten gesteld worden om doordacht te werk te gaan. Er zullen verschuivingen moeten gebeuren en keuzes gemaakt worden zodat er tijd vrij komt.

3. Visie per discipline

Op basis van al de vergaarde informatie, de overleg- en brainstormmomenten en bovenvermelde uitgangspunten, stelt de werkgroep onderstaande programmavisie voor:

1) Tentoonstellingen

In 2019 heeft het huidige beheersorgaan een **hernieuwde visie op tentoonstellingen** uitgewerkt. Deze werd goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen van 18 mei 2020. Deze visie (zie bijlage) concentreert zich op twee pistes:

- Grotere multidisciplinaire projecten voor amateurkunstenaars en professionals:

Het cultuurcentrum wil inzetten op één of twee grotere projecten met beeldende kunsten per seizoen, zowel voor lokale amateurkunstenaars als professionals. Lokaal talent in de beeldende kunsten kan dankzij deze grote projecten meer doorgroeien.

- Tentoonstellingslocaties:

Per seizoen worden er nog een aantal kunstenaars geselecteerd voor kleine tentoonstellingen. Een jury, samengesteld uit leden van het beheersorgaan en experts, maakt deze selectie. Hierbij wordt vooral de nadruk gelegd op opkomend, lokaal talent en de kwaliteit van de werken. Deze tentoonstellingen vinden voornamelijk plaats in de Lakenhal en de foyer van het cultuurcentrum.

2) Films

Het succes van het filmaanbod was in de loop van de jaren wisselend. De laatste twee jaar werd er meer ingezet op gekender filmaanbod dat bestemd was voor een breder publiek. Het publiek smaakte dit want de publiekscijfers lagen hoger dan andere jaren. Daarom moet het filmaanbod blijven bestaan, ook voor de **doelgroepen senioren en jongeren** die in de namiddag in de schouwburg terecht kunnen.

Het beheersorgaan geeft aan dat er verschillende lokale en regionale partners een filmaanbod (willen) uitwerken. Het cultuurcentrum onderzoekt hoe we kunnen samenwerken, het aanbod op elkaar kunnen afstemmen en eventueel thematisch kunnen werken.

3) Zomeraanbod

Het beheersorgaan wenst initiatieven zoals **Donderse Dagen, zomerfilms, ...** te behouden. Het beheersorgaan is vragende partij om deze activiteiten niet alleen op het buitenplein te laten plaatsvinden, maar rond te trekken in de deelgemeenten en pleinen. Hierdoor kan het cultuurcentrum een breder en diverser publiek bereiken. Het programma moet hierop worden afgestemd.

Het beheersorgaan is er zich van bewust dat dit extra kosten met zich meebrengt en arbeidsintensief is, maar vindt deze laagdrempelige, gemeenschapsvormende activiteiten toch van belang. De vraag om het aantal popconcerten van Donderse Dagen uit te breiden van 4 naar 8 zoals het vorige beheersorgaan wenste, wordt niet gesteld. Hiervoor is de negatieve kosten-batenanalyse te groot. De wekelijkse beiaardconcerten in de maand juli blijven wel behouden.

Omdat het cultuurcentrum de laatste jaren meer initiatieven dan enkel Donderse Dagen (bijvoorbeeld zomerfilm, eventueel Verklapt, ...) organiseert, stelt het beheersorgaan voor om de titel 'Donderse Dagen' te vervangen door '**Zomer van Herentals**', naar het voorbeeld van 'Zomer van Antwerpen'. Het beheersorgaan wenst hierin nog een stap verder te gaan en suggereert om dit breder te bekijken dan alleen cultuur en dus ook andere beleidsdomeinen en partners bij te betrekken. De werkgroep streeft naar een globaal zomeraanbod in Herentals tegen 2023. Alle zomerinitiatieven zouden gebundeld moeten worden in een doordachte, gemeenschappelijke communicatie, bijvoorbeeld 'Zomer van Herentals'. Hierdoor krijg je tijdens de zomermaanden ook een breed vrijetijdsaanbod waar iedereen aan zijn trekken komt. Het beheersorgaan vraagt om dit mee op te pakken met de andere vrijetijdsdiensten en de dienst evenementen.

4) Humor en Live Comedy

Het beheersorgaan is enthousiast over de **samenwerking met Live Comedy**. Deze organisatie focust zich eerder op stand-upcomedy en de grote namen uit de discipline "humor". Dankzij deze samenwerking wordt het programma van het cultuurcentrum aangevuld met grote namen die het cultuurcentrum anders niet zou kunnen boeken door de te hoge uitkoopsommen. Het cultuurcentrum kan zich daardoor focussen op andere genres binnen deze discipline zoals muzikale humor, circus, visueel en humoristisch verteltheater. Het beheersorgaan wil deze samenwerking behouden omwille van de win-winsituatie voor beide partijen. Als deze samenwerking stopt, zal het cultuurcentrum het budget humor moeten herbekijken.

5) Aanbod voor jongeren en families met kinderen

Aan de meerwaarde van cultuurbeleving bij kinderen en jongeren wordt niet meer getwijfeld. Het stimuleert de verbeelding, creativiteit, ... Het beheersorgaan wenst dan ook dat het aanbod van familievoorstellingen aandacht schenkt aan elke leeftijdscategorie. Het programma voor scholen is een verlengde hiervan en door voorstellingen zowel voor scholen als families te boeken, kan er financieel efficiënter gewerkt worden.

Daarnaast moet er ruimte in het aanbod blijven voor projecten zoals het Openingsfeest, Kunstendag voor Kinderen, ... die de kaart van families met kinderen trekken.

Het beheersorgaan vraagt om een **samenwerking binnen Neteland** te onderzoeken. Daarnaast wenst het beheersorgaan om met de cultuurcentra van Geel en Heist-op-den-Berg na te gaan of we elkaars familievoorstellingen kunnen promoten. Het cultuurcentrum denkt na over mogelijk andere communicatiekanalen, bijvoorbeeld het infoplatform van de scholen.

Het beheersorgaan raadt aan om na te gaan of een **specifieke jongerenwerking** wenselijk is. Hoe kunnen we als cultuurcentrum beter inspelen op de doelgroep tieners en jongeren? Welke activiteiten kunnen we op poten zetten, samen met hen of met partners? Deze werking moet in samenspraak gebeuren met het jeugdhuis en andere partners die voor deze doelgroep werken.

6) Schoolvoorstellingen

Kinderen zijn uitermate belangrijk voor de werking van cc 't Schaliken (zie supra). Dit zijn onze bezoekers van morgen. Aan scholen uit Herentals en omliggende gemeenten wil het cultuurcentrum een uitgebreid aanbod met **diverse kunstvormen** kunnen voorleggen.

Het cultuurcentrum besteedt veel aandacht aan theater en klassiekers uit de wereld- en theaterliteratuur en aan voorstellingen met een maatschappelijke relevantie. Bovendien streeft het cultuurcentrum ernaar om elke leerling te laten kennismaken met diverse kunstdisciplines, zoals figurentheater, dans, muziek, klassieke muziek, humor en educatieve tentoonstellingen. Daar waar nodig zal het cultuurcentrum omkaderingsactiviteiten en workshops organiseren. Af en toe wil het ook extra muurobjecten aanbieden.

Om te voldoen aan de vraag van de scholen moet het begrote budget groot genoeg zijn om hierop in te spelen. Deze bekommernis had het vorige beheersorgaan aangehaald en het stadsbestuur is hier financieel al in tegemoetgekomen.

7) Andere programmaonderdelen

Het beheersorgaan is tevreden over de huidige programmering wat betreft **klassieke muziek, populaire muziek, theater en woord**. Het beheersorgaan wenst geen wijzigingen in de programmavisie, maar vraagt wel een gezonde mix van gevestigde waarden en opkomend, regionaal talent en artistieke, maatschappelijk relevante voorstellingen.

Het idee om een **quotum per discipline** vast te leggen wordt verlaten. Per seizoen wordt er een richtbudget per discipline bepaald. De programmator kan hiermee aan de slag op basis van zijn/haar expertise en naar gelang het aanbod en beschikbaarheid.

Het Openingsfeest, Kunstendag voor Kinderen, Boke Hertals, ... en andere projecten, moeten vaste waarden blijven in het aanbod van het cultuurcentrum.

Het beheersorgaan wil inzetten op een **nieuwe pijler: cross-over**. Door de kruisbestuiving over verschillende disciplines, beleidsdomeinen en met verschillende partners ontstaan unieke projecten

die het cultuurcentrum op de kaart zetten. Hieraan wenst het beheersorgaan specifiek budgetten te besteden.

Het cultuurcentrum moet regionaal blijven inzetten op de **pijlers woord en klassieke muziek**. Omdat zij in deze disciplines weinig investeren, nemen de cultuurcentra uit onze regio (cc Zwaneberg, cc de Werft, cc 't Getouw en cultuurhuis de Warande) ze op in hun programma en promotie. Deze visie wenst het beheersorgaan te behouden. Het vraagt wel om te onderzoeken of er voor het woordprogramma meer samenwerking met de bibliotheek mogelijk is en of er kruisbestuivingen mogelijk zijn. Hierdoor kan er een geïntegreerd aanbod gecreëerd worden.

8) Financiële vertaling

De financiële weerslag van bovenstaande uitgangspunten en de keuzes per discipline is als bijlage terug te vinden. Het huidige bestuur heeft in het meerjarenplan 2020-2025 naast een budgetverhoging een jaarlijkse indexering toegepast.

In 2021 zal voor de nieuwe pijler 'cross-over' en voor het zomeraanbod (extra) budget voorzien worden. Dit impliceert voor enkele disciplines een daling van 1.000 euro. Het budget voor disciplines voor de doelgroepen jongeren en senioren blijft status quo. Het beheersorgaan zet in 2022 extra in op cross-overprojecten en vanaf 2023 op het zomeraanbod (in het kader van 'Zomer van Herentals') en dagvoorstellingen. Vanaf 2024 wordt een indexering van alle disciplines toegepast.

Wat betreft het **budget voor projecten**, dat inspeelt op doelgroepenwerking, opportuniteiten en bieden van kansen aan creatievelingen, wordt er duidelijk de kaart van doelgroepenwerking getrokken. Daarnaast is er ruimte voor opportuniteiten.

Dit financieel overzicht geeft richting aan de invulling van het programma van het cultuurcentrum voor de komende jaren. Deze budgetten kunnen echter nog wijzigen afhankelijk van de keuzes die jaarlijks worden gemaakt voor prioriteiten en projecten. Daardoor zal elk jaar in de maand juni de budgetverdeling en de projecten voor het komende seizoen + 1 voorgelegd worden aan het beheersorgaan.

4. Conclusie

Het beheersorgaan heeft een **ambitieuze toekomstvisie** voor het cultuurcentrum opgesteld. De basis blijft sowieso een traditioneel programma met een mix van gevestigde waarden, opkomend en regionaal talent en maatschappelijk relevante producties. Dit aanbod moet ook afgestemd zijn met externe partners en huurders van de schouwburg. De zaalbezetting van de schouwburg moet een goed evenwicht vormen tussen eigen aanbod en aanvragen van verenigingen en organisatoren.

Daarnaast wil het beheersorgaan meer aandacht hebben voor **diverse projecten**. Dit zijn zowel locatieprojecten, samenwerkingsverbanden als initiatieven waarin verschillende disciplines (cross-overs) centraal staan. Deze unieke initiatieven zorgen ervoor dat het cultuurcentrum zich onderscheidt van andere cultuur aanbieders, in Herentals en daarbuiten. De projecten hebben als doel om tussen alle regionale en lokale partners voor verbinding en gemeenschapsvorming te zorgen.

Het cultuurcentrum ziet erop toe dat er een **evenwicht tussen de ambitie, budget en personeelsinzet** bestaat. Dit kan enkel door jaarlijkse prioriteiten naar voor te schuiven op basis van de tendensen binnen de cultuursector en lokale opportuniteiten en samenwerkingen.